

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA Vprašanja

LETNO — ŠTEV. 41

NOVO MESTO, 13. OKTOBAR 1951

ČETRTLETNA NAROČNINA 75 DIN

IZHAJA TREDEN KOP

Z JESENSKO SETVIJO se začenja novo kmečko gospodarsko leto

Prve mernike oziroma žita so kmetje na Dolenjskem posejali v drugi polovici septembra. Slabo vreme je močno oviralo spravilo poljskih pridelkov, posebno pa izkopavanje krompirja, zato se jesenska setev doslej tudi ni mogla bolj razmazhati. Po običajnem kolobarjenju v kmetijstvu sejemo ozimno žito na njive, kjer smo imeli letos okopavine, te pa spomladni sadimo spet na njive, kjer je bilo letos žito. Čimprej posejemo ozimno žito, tolko lepih pridelkov lahko pričakujemo. Lepše se nam bo obrastlo pred prvimi snegom in boljše prezimilo. Kmetje to vedo, zato hite s pospravljanjem drugih pridelkov, da bodo jesensko setev čimprej zaključili.

Poleg slabega vremena, ki tudi še v oktobru resno ovira hitro pospravljanje krompirja in drugih pridelkov, bodo letos ponekod težave v pomanjkanju dobrega semena. Žito ima letos precej raznih primes in ga bo treba povsod temeljito očistiti s čistilnikom. Posebno važno je tudi razkuževanje žita pred setvijo, o čemer smo nedavno pisali. Hvalovreden običaj je, da si kmetovalci zamenjujejo žito; vsak kmet ve, da je imel ta ali drugi sosed prav lepo in kleno žito, zato bomo letos še prav posebej priporočali zamenjavo semen.

Jesenska setev je pričetek novega kmečkega gospodarskega leta. Prav bo zato, da naši gospodarji že zdaj misijo na dolžnosti, ki jih čakajo v prihodnjem letu po setvi. V mislih imamo obvezno prodajo žita državi v letu 1952. Vsi, ki po novi uredbi spadajo pod obvezno oddajo žita, so bili že pred setvijo obvezeni o svojih obvezah za prihodnje leto. Če kmetje ponekod teh odločb se niso doobili zaradi počasnega dela KLO, pa so na sestanku lahko zvedeli za svoje dolžnosti. Samo v novomeškem okraju je bilo takih sestankov s kmeti nad 130. Lahko trdimo, da so bile obvezne za leto 1952 napravljene veliko bolj premisljeno in poštečno kot v prejšnjih letih. V novomeškem okraju je nad 80% krajevnih odborov ob izdatni pomoči sestavov za kmetijstvo in vseh zavezancev sestavila dobre predloge za obremenitve, tako da ni bilo treba ničesar popravljati. Ni treba dvomiti, da v takih krajinah prihodnje leto ob odkupu žita ne bo nobenih težav.

Menda brez izjeme nobena stvar na svetu ne gre. Tudi pri sedanjih razdelitvih obveznosti za oddajo žita v letu 1952 takih izjem ne manjka. Na Dolžu n. pr. odborniki krajevnega ljudskega odbora, ki so doma prav v vasi Dolž, niso hoteli sestaviti obremenitev za svojo vas, ker bi si moral predpisati prav take obvezne kakor bi jih moral ostalim kmetom. S pomočjo odbornikov iz ostalih vasi je morala tajnica sama sestaviti razdelilnik obveznosti. Če drugo leto ne bo kaj v redu, bodo kmetje z Dolža težko našli mesto, kam naj se pritožijo za nepravilnosti. Tudi v Dobravi se niso »znašli« pri tuhanju, kako obremeniti male in velike kmete. Najraje bi predpisali vsem enake obvezne, samo da ne bi bilo zamere... Na pritožbe sosednjih Skocjanov, ki so si bremena razdelili pravilno, so morali tudi na Dobravi popraviti že večkrat popravljene predloge. Podobne težave so imeli tudi v

Birčni vasi. Iz Rata in Št. Jurja pa so pozabili priti na okrajni ljudski odbor po potrjeni obremenitve in odločbe in jih zato prav gotovo ne bodo pravočasno dostavili kmetom, če so jih imeli 5. oktobra še na okraju. V Šmihelu pri Novem mestu je večji posestnik izjavil takole: »čimbor bom prislikal na male, manj bo prišlo na mene.«

V odločbah za prodajo žita državi v letu 1952 ni predpisov, kakšne površine pot morajo kmetje posejati s tem ali onim

zadnje čase izdani, delna odprava obveznih odkupov, sprostitev trgovine in nov finančni sistem, vse to govorji v prid večje kmečke proizvodnje. Cene pridelkov padajo, pojavlja se konkurenca tudi na trgu kmečkih pridelkov. Posameznik ji bo le težko kos, zmagalo bo napredno, umno kmečko gospodarjevanje. Čeprav je tudi kmet posameznik po zaslugu vseh pridobitev narodnosvojilne vojne danes veliko na boljšem kot v težkih letih pred zadnjim vojno, čeprav

Sveže dehteče zemljo pripravlja plug za novo setev. Čez nekaj tednov bo že njiva polna mlade ozimine.

Žitom. Predpisana je samo količina žita, ki jo bo treba oddati za skupnost. Stvar vsakega posameznega gospodarja pa je, da sam presodi, koliko žita bo sejal, da bo lahko izpolnil svoje dolžnosti v prihodnjem letu in da mu bo ostalo še dovolj žita za njegove potrebe in prsto razpolaganje.

Letošnja jesenska setev pa postavlja pred naše kmete znova resnejše in globlje razmišlanje o tem, če ne bi kazalo že zdaj ob novi setvi, stopiti v vrste zadružnikov. Vsi novi ukrepi, ki so bili

je doblj z zadnjimi gospodarskimi uredbami in zakoni spet nove pobude za še pridnejše delo, pa je in ostaja nelzopotibna resnica, da mu daje resnične možnosti za hiter napredok, večje pridelke in boljše življenje edinole kmečke delovne zadruga. To niso prazne besede. To je življenje same, ki ga narekujejo kasadnovenje potrebe. Prej all slej jih bodo uvideli in sprejeli vsi naši kmetje, ki nočejo ostati pri starem, prežlevenem, počasnom, dragem in težavnem načinu obdelovanja zemlje.

Letošnja jesenska setev pa postavlja pred naše kmete znova resnejše in globlje razmišlanje o tem, če ne bi kazalo že zdaj ob novi setvi, stopiti v vrste zadružnikov. Vsi novi ukrepi, ki so bili

V zadnjih tednih so prebivalci Belo krajine na zborih volilcev precej razpravljali tudi o preureditvah ljudskih odborov. Nekaj glavnih misli teh zborov nam po povedalo, kako si zamisljajo Belokranjci ureditev osnovnih organizacij svoje ljudske oblasti.

Spremembe v območju krajevnih odborov so v Beli krajini potrebne iz večjih razlogov. Majhne krajevne enote — ljudski odbori — ne opravljajo dobro vseh svojih nalog. Za izvrševanje gospodarskih vprašanj je potrebna krajevna oblasti močna podlaga. Te majhni KLO — prav takih pa je v črnomeljskem okraju največ — ne morejo

ustvariti iz nič. Praksa je pokazala, da administracija v takih KLO navadno šepa zaradi pomanjkanja sposobnih pisarniških moči, kar spet vpliva na delo in ugled krajevnega odbora. Res je, da uspeh dela krajevnega odbora ni odvisen od posameznega uslužbenca, temveč od dela vseh odbornikov. Prav tako pa je tudi res, da so vsi nameščenci, pa naj gre za dobre ali slabe, na ramenih davkoplacačevcev dotičnega kraja.

Nerazviti kraji in majhni krajevni odbori nimajo v sedanjih mejah izgledov za močan gospodarski razvoj, saj imajo te skromne dohodek od davkoplacačevcev. Krajevni odbori, ki stejejo po 200 ali 400 prebivalcev, poleg tega pa so oddaljeni od večjih okrajnih središč, tudi sicer ne napredujejo tako

kakor bi napredovali, če so povezani z večjim krajem v svoji okolici, ki že od nekdaj predstavlja nekakšno krajevno središče gospodarskega, političnega in kulturnega življenja. Povezan s takim krajem, bo tudi manjši kraj zaživel v vsakem pogledu prej in močneje kot je bi bil še naprej navezan le nase.

Take in podobne ugotovitve so postavljali Belokranjci na zborih volilcev. V okolici Crnomelja, to je v vaseh, ki po svojem gospodarskem sestavu in naravnih legih težijo k svojemu središču Crnomelju, obstajata doslej dva krajevna ljudska odbora: Dobliče in Loka. Volilci so predlagali, da bi ta dva odbora ukinili, vseh 13 okoliških vasi pa bi predstavljalo nov KLO »Črnomelj- okolica« s sedežem v Crnomelju. Vas Loka, ki leži v neposredni bližini mestna, pa bi se priključila področju MLO Crnomelj. Volilci so utemeljevali svoj predlog s krajevno povezanostjo, gospodarsko močjo teh krajev, s kulturnimi in ostalimi vezmi okolice z mestom ter z željo, da se zmanjša število administrativnih moči v državnih upravah. Nedvomno pa pametnemu predlogu ugodil tudi okrajni ljudski odbor.

Po dosedanjem upravnem razdelitvi je v Beli krajini 29 krajevnih ljudskih odborov. Po preureditvi predvidevajo samo 16 ljudskih odborov. Glavno vodilo za zmanjšanje števila ljudskih odborov je prevsem naravna in gospodarska povezanost krajev s svojimi bližnjimi središči, kjer bodo bodoči sedeži krajevnih odborov. Občutno pa se bo zmanjšalo tudi število nameščencev v drž. upravi, kar bo hkrati omogočilo boljšo izbiro sposobnih moči v povečanih ljudskih odborov.

Po uspešnem razpravljanju je bilo izvoljenih v nov Mestni komite KPS 15 članov, konferenca pa je sprejela vrsto pomembnih sklepov za nadaljnje delo Partije v Novem mestu. Z navdušenjem je bila tudi sprejeta in odpisana pozdravna resolucija CK KPS. Naj-

Maršal Tito na II. kongresu sindikatov v Zagrebu

V pondeljek 8. oktobra se je končal v Zagrebu II. kongres sindikatov Jugoslavije. Dopoldne se je delegatom izpolnila želja, ko je prišel mednarodni tovariš Tito. Po pozdravu je imel maršal Tito daljši govor, med katerim so mu delegati večkrat navdušeno in dolgo ploskali ter pritrjevali.

Maršal Tito je med drugim rekel, da je bila njegova dolžnost priti na kongres, saj gre za kongres delovnih ljudi naše države, ki grade socializem. Poudaril je, da je kongres zelo važen za nadaljnje delo in razvoj naše države, ker smo tako rekoč blizu zaključka našega petletnega plana. Prav v letu, ko je bil prvi kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, so nas zapustili tisti, ki smo z njimi v vojni skupno prelivali kri proti skupnemu sovražniku, proti fašističnemu okupatorju. Niso nas samo zapustili, temveč so nas hoteli osmisi od vsega sveta. Toda posrečilo se jim je osmisi nas samo od tistih držav, kjer so zdaj sami še kot okupatorji. V tej dobi je bila postavljena na preizkušnjo tista enotnost, ki smo jo ustvarili med narodnoosvobodilnim bojem. Tudi v tej preizkušnji so naši narodi še enkrat potrdili, da je njihova enotnost nezlorljiva in da ne more nobena sila na svetu, tudi ne Sovjetska zveza, razdržiti naših narodov. Takrat je odigrala predvsem velikansko vlogo edinstvena enotnost naše Komunistične partije. Prav po njeni zaslugi smo vzdrželi enega največjih in najbolj nevarnih napadov na našo državo, napad, ki ni bil nič manjši od fašističnega obroženega napada.

Skrb ljudske oblasti v naši državi je bila osredotočena predvsem na to, kako bi mogel delavski razred laži izpolniti svoje naloge in dobiti tisto, kar je njegova fizična potreba, da bi bil kas velikanski naporom. Zadevali smo na velike težave. Prva je bila velika pomanjkanje delovne sile. Druga je bila vprašanje strokovnosti naših kadrov v podjetjih, v naši mladi industriji, ki se bujno razvija. S strokovnimi kadri bomo najbrž imeli težave še več let. Naša kakovost zdaj še trpi premajhna števila strokovnih kadrov, toda to se more in mra zaboljati. Pri skrbu za vzojno ljudi imajo stvari.

Člani Zveze borcev v Kamencah že dalj časa pripravljajo padlim partizanom in ostalim žrtvam narodnoosvobodilne vojne velik spomenik, ki bo priča poznim rodovom, koliko je ta del novomeškega kraja prispeval v zgodovinskem boju za našo osvoboditev in novo Jugoslavijo. V Ljubljani so jim izdelali načrt za lep spomenik, ki bo doslej največji na Dolenjskem. Stal bo blizu Dol. Kamenc. Ze l. 1946 so zbrali za spomenik 27.000 din. Letos pa so z dobitkom prireditve v septembri spet dobili novih 43.000 din. Ker pa spomenik na Kamencah ne bo enostavna plošča iz kamna, temveč 3,5 m visok obelisk, so se preteklo nedeljo zbrali odborniki na sejo, da bi preuhitali, kako dobiti nova denarna in ostala sredstva za postavitev spomenika, ki ga namejavajo odkriti letos 29. novembra.

Najprej so se pogovorili o dosedanjih pripravah za zgraditev spomenika, nato pa so razpravljali o volitvah novega odbora, ki morajo biti do 10. novembra. Ker je dosedanj odbor delavcev, so predvideli za kadadljivo listo večino starih odbornikov, pomnožili pa so jo tudi z nekaterimi starimi borcev. V svojih vrstah imajo 104 člane, za sprejem pa so predvideli še 12 članov. Sprejem v ZB bo s tem na Kamencah zaključen. Naslednja točka seje odbora je bil pogovor o bodočem delu. Tajnik ZB Tone Ribič je poročal o dosedanjih zadolžitvah za spomenik, z vidno vnevo pa so vsi odborniki nato prisluhnili besedam na seji navzočega podpolkovnika tov. Franca Kolarja, ki je svetoval odboru, na kaj vse naj misli in pripravlja hkrati z delom za odkritje spomenika. Presenečenje odbornikov je doseglo svoj vrh, ko jim je tovariš podpolkovnik sporio, da poklanjanje bivših borcev in officirji Gubčeve brigade Zvezi borcev na Kamencah 100.000 dinarjev kot svoj prispevek za postavitev spomenika.

Prebivalci Kamenc in sosednjih vasi dobro poznavajo Gubčeve izze letne vojne. V tej brigadi so bili mnogi možje in fantje s področja KLO Kamenc, izmed 40 padlih partizanov iz Kamenc pa so dali mnogi svoje življenje za svobodo prav v vrstah Gubčeve brigade. Tajnik Ribič se je zato v imenu odbora v članstvu prisrčno zahvalil za lepo darilo. Odbor je sprejel nato vrsto dobril sklepov, ki bodo v prihodnjih tednih poživili priprave za odkritje spomenika na Kamencu.

Prebivalci Kamenc in sosednjih vasi načelno poznavajo Gubčeve izze letne vojne. V tej brigadi so bili mnogi možje in fantje s področja KLO Kamenc, izmed 40 padlih partizanov iz Kamenc pa so dali mnogi svoje življenje za svobodo prav v vrstah Gubčeve brigade. Tajnik Ribič se je zato v imenu odbora v članstvu prisrčno zahvalil za lepo darilo. Odbor je sprejel nato vrsto dobril sklepov, ki bodo v prihodnjih tednih poživili priprave za odkritje spomenika na Kamencu.

Na številna vprašanja naših bralcev in naročnikov smo se obrnili na Mestni ljudski odbor ter zvedeli o nadaljevanju del na tlakovjanju ceste skozi mestno središče:

Manjša skupina delavcev polaga trenutno pločnico vzdolž novega tlača na Glavnem trgu. Ponovno bo te dni začela delati tudi stalna brigada delavcev iz raznih novomeških podjetij, ki je delala tudi v začetku letosnjih obnovitvenih del v mestu. Podjetje »Pionir«, ki je v zadnjem času vso razpoložljivo delovno silo iz Novega mesta zaposlilo na dograditv raznih kmetijskih objektov na Kočevskem, je obljubilo, da bo te dni ponovno začelo delati tudi na cesti. V interesu mesta je, da se letos uredi in tlakuj cesta vsaj do glavnega trga »Na vratih«. Trenutni zastoj pa so povzročili tudi finančne težave, ker so bili začasno ustavljeni vsi krediti. Mestni ljudski odbor vendar trdo upa, da bo pri merodajnih krogih v Ljubljani tudi vnaprej našel polno razumevanje in podporo.

Pristavljamo še željo prostovoljev,

da naj bo za popoldansko delo na cesti vsak dan na razpolago tudi tehnično vodstvo, kakor je bilo pred mesecem.

Pred kratkim so prišli na cesto prostovoljci iz tovarne igrač, vendar ni bilo nikogar, ki bi jih razdelil na delo ter jim pokazal, kaj je treba delati. Vreme nas sili, da izkoristimo sleherno uro za čimprejno ureditev ceste skozi Nove mesto. Ko bo tu jesensko deževje in zimsko vreme, bodo dela le počasi načelno predovala.

KAKO BO Z NOVOMEŠKO CESTO?

Na številna vprašanja naših bralcev in naročnikov smo se obrnili na Mestni ljudski odbor ter zvedeli o nadaljevanju del na tlakovjanju ceste skozi mestno središče:

Manjša skupina delavcev polaga trenutno pločnico vzdolž novega tlača na Glavnem trgu. Ponovno bo te dni začela delati tudi stalna brigada delavcev iz raznih novomeških podjetij, ki je delala tudi v začetku letosnjih obnovitvenih del v mestu. Podjetje »Pionir«, ki je v zadnjem času vso razpoložljivo delovno silo iz Novega mesta zaposlilo na dograditv raznih kmetijskih objektov na Kočevskem, je obljubilo, da bo te dni ponovno začelo delati tudi na cesti. V interesu mesta je, da se letos uredi in tlakuj cesta vsaj do glavnega trga »Na vratih«, pa možnosti pa

»SE VSE PREMALO SMO ZIDALI . . .«

pravijo zadružniki v Veliki Loki

Nekaj minut od postaje Velika Loka stoji ob cesti veliko gospodarsko poslopje — sedež kmečke delovne zadruge.

Na dvorišču je živahan vrvež. Poljedelski stroji, vse povod nad gllica in vrvenje ljudi, ki odhajajo po opravkih.

»Se vse premalo investicij smo posabili!« mi je med delom v naglici odvrnil brigadišč Lavriha, ko sem ga vprašala, koliko dolga je država odpisala velikološkim zadružnikom. Za nove gradnje in popravila so vložili 255.000 dinarjev, za nakup raznih strojev pa so izdali nekaj nad 330.000 din. Torej — niti 600.000 din. Vsota je sicer nizka, vendar pa so zadružniki Velike Loke tudi za ta denar precej sezidali in nakupili.

Postavili smo nov svinjak za 60 prašičev, starega, ki ima prostora za 40 repov, pa smo prezidali. To je bilo nujno potrebno, saj imamo prašičev vedno več. Ko smo v maju 1949 začeli, smo jih imeli 16, danes jih imamo nad 70 odraslih. Lepo število smo jih vsako leto prodali, še več jih bomo pa v bo-

doče. Popravili smo hlev za 45 glav goveje živine. Začeli smo 28 glavami, danes jih imamo 62, vsako leto pa smo tudi po 18 govedi prodali. Pri gospodarskih poslopijih smo uredili podstrezja za vozove in stroje, ki jih smo na-

zadružnik izvajal. Na sestanku so zadružniki z veseljem pozdravili zvezno uredbo o oprostitvi kmečkih delovnih zadružnikov in investicijskih dolgov. Vedno trdnejša je njihova zavest. Pred kratkim so sami predlagali upravnemu odboru, da naj čimprej zgradi strojno lopo, da bodo stroji vedno na suhem in pod streho.

Skupno premoženje moramo najbolj čuvati!« pravijo. V načrtu imajo še eno gnojnično jamo.

Pridelki v zadruži so dobri. Holandski krompir »bemov rani«, ki ga zadruga goji za seme, se je zelo dobro obnesel. Kaže, da ga bo po 200 centov na hektar, nemškega »akersegna« pa bo celo po 22.000 kg na en hektar. Ta semeški krompir bodo ponudili tudi okoliškim kmetom, saj ga bodo imeli zadružniki dovolj na razpolago. Že lani je zadružna oddala polovicu več krom-

plugom in kosilnico. Dobili so ga iz tujine, kamor so poslali nekaj lesa. Stroj je bil drag, a se jim bo kmalu izplačal. Posojajo ga tudi zasebnim kmetom in državnemu posestvu na Malo Loko.

Na sestanku so zadružniki z veseljem pozdravili zvezno uredbo o oprostitvi kmečkih delovnih zadružnikov in investicijskih dolgov. Vedno trdnejša je njihova zavest. Pred kratkim so sami predlagali upravnemu odboru, da naj čimprej zgradi strojno lopo, da bodo stroji vedno na suhem in pod streho.

Skupno premoženje moramo najbolj čuvati!« pravijo. V načrtu imajo še eno gnojnično jamo.

Pridelki v zadruži so dobri. Holandski krompir »bemov rani«, ki ga zadruga goji za seme, se je zelo dobro obnesel. Kaže, da ga bo po 200 centov na hektar, nemškega »akersegna« pa bo celo po 22.000 kg na en hektar. Ta semeški krompir bodo ponudili tudi okoliškim kmetom, saj ga bodo imeli zadružniki dovolj na razpolago. Že lani je zadružna oddala polovicu več krom-

TRŠKA GORA - NAŠ PARTIZANSKI PONOS

Oobjavljamo pismo, ki nam ga je v zvezi z dogodki 8. septembra na Trški gori poslala zavedna slovenska mati iz St. Petra pri Novem mestu.

»Nismo še pozabili dogodkov vojnega grozot od 1941. do 1945. leta. Še obsojamo in bomo obsojali provozitelje in pomagače vojnih zločincov. To je pokazal tudi shod na Trški gori 8. septembra. Ljudje takega dogodka niso pričakovali, v pretežni večini pa so ga razumeli kot ga mora razumeti vsak zaveden Jugoslov.

Ljudje govore po naših vasih, kako to, da si gospod Pahulje ni pomisljal priti med ljudi-zaznamovanice in mednje, ki jih je včasih izdal, namesto da bi jim nudil zaščito kot duhovnik in Slovenec. Ali ni kot tak sposoben storiti še marsikaj v škodo ljudi, ki so mu kot dobri verniki zaupali?

Ljudem se zdijo eduno, zakaj je kaznovana samo Rifljeva in ne vsa skupina, ki je vplivala na Zarabčevanje otroka. Tudi otrokova mati ni brez krivde, saj njena vzgoja ne more biti v prid našemu novemu redu, če se sa

ma z njim ne strinja. Otrok ne pošilja redno v šolo samo zato, ker se boji, da bi bili vzgojeni v dobre državljane. Njen mož, ki živi ločen od nje, je borcev od leta 1942 in se še danes predano trudi za napredno stvar, za katere se je tudi boril. Pri ženi ni našel razumevanja za svoje delo, ona pa najde vse ugodnosti, ki ji po možu pripadajo.

Večina ljudi obsoja delovanje gosp. Pahulje v času okupacije in ne more razumeti, kje je bilo dostenjavo duhovnika v njegovem primeru.

Sa opa tudi posamezniki, ki ga pozabljajo. Teh je sicer zelo malo. To so razni pajdaši izva vojnih let, ki so gospodu pomagali s podatki. Ni le slučaj, da študentka Pavla po vrnitvi gospoda Pahulje iz zapora borbeno izjavila, da »so bili gospod po nedolžnem zaprti«. Morda bi študentka celo trdila, da so bili nešteti izdati (ne glede na to, kdo jih je izdal) tudi »pravično ubiti«. Njen oče bi po goričniku ljudi lahko marsikaj povedal o delu gospoda Pahulje med NOB.

Najavjeni smo odpuščati, kar se počraviti ne da. Pozabljeno pa to gorje v prizadetih družinah ne more biti. Ne morejo pozabiti vojnih grozot matere in vdove. Same so nosile in nosijo vso skrb za osirotele otroke, ki vedo o svojih ocetih le to, da so jih imeli radi, a da so jih izgubili samo zato, ker so bili pošteni v zavedni Slovenci. Nikomur niso storili nihcesar zlega v nič drugega niso zakrivili kot to, da so se — borili za svobodo!

Ne morejo pozabiti prestarih grozot matere, katerih sinovi so po krvidi izdajalcov izgubili življenja. Te, naše najboljše, bi danes najbolj potrebovali pri vsem našem delu. Krivic in trpljenju ne morejo pozabiti bratje in sestre v osiroteljih družinah, ki so izgubile svojo oporo zaradi domačih izdajstev.

Vsega tega se zavedajo ljudi, ki so razumeli dogodke 8. septembra na Trški gori. Upravičeno tudi goričnik po naših vseh, da bi verjetno padlo še mnogo poštenih in dobrih ljudi zaradi izdajstva gospoda Pahulje, če vojna ne bi bila prej končana.

Početja gospoda Pahulje v času NOB poznamo tudi še iz drugih plati. V Šentpetrsko župnišče so med okupacijo prihajali razni drugi gospodje, kot n. pr. Kovačič, Pustotnik in drugi. Ti gospodje so pisančevali in uganjali polnilstvo ter nadlegovali poštena dekleta. Za to imamo dokaze v Št. Petru samem.

Tako pravimo: če nimamo poštenih duhovnikov, je bolje, da jih sploh nimamo. Vsi vemo danes, da so prav duhovniki v pretežni večini sodelovali s tujiči-ukupatorji proti lastnemu ljudstvu.

Besedam zavedne slovenske materne nismo nihcesar dodati. Tudi njene misli in njen ponos so obsoda vseh tistih, ki so bili in so proti svojemu ljudstvu!

strokovnjaki zaračunavajo za vsak dan dela poleg izdatne hrane po 600 do 800 dinarjev ali celo več, češ da s svojim delom »riskirajo...«. Zavedajo se torej docela, da njihovo početje ni v skladu z zakoni. Letos je bilo kaznovanih 56 šušmarjev, toda »kazni« s 500 do 3000 dinarjev in morda kakšnim dnevom zapora ne odtehtajo mastnega in neobdavčenega zasluga teh špekulantov. V interesu vseh poštenih obrtnikov in krepitev drž. obrtnih podjetij ter potrošnikov je, da se šušmarjem v okraju na napove odločen boj. To so zahtevali tudi številni odborniki.

Ugodno napravite v okraju tudi elektrifikacija. Letos je bilo električno razsvetljavo v 23 vseh 370 stanovanjskih poslopij, v teku pa so dela za elektrifikacijo vasi in okolice Uršljin. Dolžina elektr. omrežja v okraju je letos povečala za 32 km.

Za pomoč požganjem domačijam, za gradnjo novih stavb in splošnih komunalnih naprav je OLO preskrbel ljudem po nižjih cenah 157 ton cementa, 700.000 kosov zidne ter 102.000 kosov strešne opeke, nad 6400 kubikov lesa in večjo količino drugega gradiva in pripomočkov.

Zivahn razprava je pokazala živo zanimanje odbornikov za delo okrajne izvajalne odborov ter za gospodarski napredok in dvig okraja. Odborniki so sprejeli tudi poročila anketnih komisij, izvoljenih na zadnjem zasedanju. Sprejeti je bilo več sklepov in odločitev. Nismo moremo pa trdit, da delajo ta podjetja ceneje kot druga, zasebna podjetja.

Pravatih obrtnikov je v okraju 472, kar predstavlja dobrih 54 % predvojnega stanja. Zelo pa se je razpaslo šušmarstvo, ki nezakonitom izvrševalcem obrtnih in uslužnostnih podjetij izven mesta so najbolj delavnici obrtnikov splošnih kmetijskih zadruž. V krajevnih obrtnih podjetjih je na splošno premalo nadzorstva s strani KLO, marsikaj pa pašajojo v njih privatni obrtniki s špekulativnimi nameni. Karo »požrtvovalno« delajo v nekaterih takih podjetjih mojstri ali pomočniki, pove povprečni mesečni zasluzek teh ljudi, ki znaša komaj 1500 do 1800 din. Ne moremo pa trdit, da delajo ta podjetja ceneje kot druga, zasebna podjetja.

Lepe uspehe so pokazala letos tudi nekatera okrajna podjetja kot n. pr. Keramika, Kremen in obnovljena operarna Dolop v Prečni. Uspešna so tudi mestna obrtnica in industrijska podjetja.

Izmed obrtnih in uslužnostnih podjetij izven mesta so najbolj delavnici obrtnikov splošnih kmetijskih zadruž.

V skrbah pa smo za naša stanovanja. Gradbeno podjetje »Pionir« iz Novega mesta je začelo zidati, ker pa je že pozno, ne moremo predvideti, kako bodo začeto dogovorili in nam pomagali rešiti perec stanovanjskega vprašanja.

F. J.

pred zimo in zajci. — Z ostalimi pridelki nismo najbolj zadovoljni; deževno vreme med letom ni ugajalo naši zemlji. Tudi divji prašiči nam niso prizanesli. Na posestvu izdelujemo vedno več dobrega sira »triptica«. Prepričani smo, da bo Planina v kratkem času proizvajala vrsto najboljih mlečnih izdelkov.

V skrbah pa smo za naša stanovanja. Gradbeno podjetje »Pionir« iz Novega mesta je začelo zidati, ker pa je že pozno, ne moremo predvideti, kako bodo začeto dogovorili in nam pomagali rešiti perec stanovanjskega vprašanja.

Lepe uspehe so pokazala letos tudi nekatera okrajna podjetja kot n. pr. Keramika, Kremen in obnovljena operarna Dolop v Prečni. Uspešna so tudi mestna obrtnica in industrijska podjetja.

Izmed obrtnih in uslužnostnih podjetij izven mesta so najbolj delavnici obrtnikov splošnih kmetijskih zadruž.

Kajte morajo imeti dosti svetlobe in sonca. Od marta do oktobra meseca jih moramo dobiti v skupini. Preden začneti v tem letu, da ne moremo premikati, ker sicer popki odpadejo. Cez zimo naj bodo kajte v svetlem, zraven prostoru, ki ima okoli II stopnje Celzija, in jih ne smemo preveč zalihati.

Caj iz mladih kopriv čisti kri. Čaj iz koprivovega cvetja pa pomaga zoper stroj, ker razkraja sedno kislino.

Zlato verižilo očistimo, če jo vtrknemo za 15 minut v raztopino soli in močnega kipa, jo potem dobro izplaknemo in otarem v vojno kropo.

Obvestilo NAROČNIKOM!

Vsem naročnikom, ki so v zaostanku z naročino za Dolenjski list, razpoljujemo te dni položnice z navedbo zaostankov oz. dolga. Prosimo jih, da dolžne zneske takoj poravnajo ter si s tem zagotovijo redno prejemanje tednika, hkrati pa se izognjejo nadaljnjam visokim opominjavalem stroškom.

Uprrava »DOLENJSKEGA LISTA«

stopnika DOZ Urbančiča s kolom po glavi s tako silo, da je poklicanje zdravnik odredil takojšen prevoz v bolnišnico.

Skrajni čas je že, da se čezmerno plančevanje in razgrajevanje onemiri. Pijančevanje slabih narod in odvrača zlasti na kopališke goste, zdravilišče samo pa izgubila na slovesu. Ker je upravi menda ved do tega, da doseže precej visok plan kakovosti, pa uglej zdravilišče, pozabila na strogo odredbo o točenju alkoholnih piščak, ki jih točijo v neomejeni količini z popolnoma pojavnim ljudem in tudi mladini, ki ne bi smeli imeti niti dostopa do gostilne.

Tako je bilo tudi zadnjo nedeljo, ko so plančevanje slabih narod in razgrajevanje vse končali ter celo napadli s kolom ljudi, ki so ne mle hedge slutej peljali z vodom v Poljanje. Telpa razgrajevalec je vrat blizu Toplice v temi udarila na voz sедede ženo za-

bavo in razvedrilo. Odločno pa smo proti

včlanimo otroke

V

PODMLADEK RDEČEGA KRIŽA!

plat in strah med novomeškimi klerikalnimi voditelji, ki so šmihelskega kaplana Karla Wolbanga poslali interventom na poveljstvo italijanske divizije Isonzo. Wolbango posredovanje je bilo uspešno, saj so italijanske oblasti še isti dan izpuštili belogradistične zaporne. Turk je prenešel pri Wolbangu in nato šel domov, kjer so ga naslednje jutro — v nedeljo 31. maja — hotel arretirati partizani in ga ustrelili, ker se je uprl arretaciji. Kapelan Šinkar je s svojimi Mirnopečani ostal v Novem mestu in živel v franciškanskem samostanu. Jože Mavec pa je šel k poklicnim italijanskim gasilcem.

Poveljnik italijanskega pešadijskega polka »Comoz« v Novem mestu, ki se ni vedel za Wolbango dogovor na divizijo, je 31. maja 1942 ob teh dogodkih diviziji Isonzo poročal:

»O Turku Jožefu (prav: Miha — op. S. F.), ki so ga danes zjutraj ubili partizani in skrjanah, mi poročajo, da je bil pripadnik »belih garde«. Z ved strani mi zatrjujejo, da sta župnik (Bergant — op. S. F.) in kapelan (Wolbango — op. S. F.) v Šmihelu organizatorja imenovane organizacije. Turk je bil z njima v temi tesnih stikih.

Sumim, da je pri tej organizaciji tudi župan Šmihela in Štepič (Brulc — op. S. F.) in sicer zaradi tega, ker vojaške pozivnice omenjeno organizacije nosijo žig bivših jugoslovenskih pozivnic, ki ga je imel že župan.

Zdi se, da je bil tudi Lah, ki so ga včeraj (prav: 22. maja — op. S. F.)

15

ki se je brez vsakega odpora razpršil in dokončno razpadel. Šinkarjev clovek Alojzij Mavec je slučajno padel v roke partizanom, ki so ga zaslišali in iz njegovi izpovedi zvedeli za obstoj Stamenkovičevega odreda ter njegove organizatorje.

Belogradistični mobiliziranci iz Stočišč v okolice so se razbežali na svoje domove. Tudi Alojzij Pirnar in Jože Povše sta se vrnila domov v Mirno peč. Čez nekaj dni so ju partizani zaslišali, nakar sta se oba pridružila partizanom. Povše se je septembra 1942 ob Italijanski ofenzivi vrnil domov, kasneje šel zopet k heli gardi v Trebenje in bil spomladi 1943. leta ubit. Pirnar pa je kot komandir partizanske čete padel v jeseni 1943. leta. Kapelan Stamenkovič je pribeljal k Novemu mestu, oficirsko uniformo zamenjal s civilno obliko, se dal na vlak in se razočaran odpeljal v Ljubljano.

»Spoštovani nepoznani dobrotniki!«

Siroko se je vzvalovilo morje svetlostnega in laži, ko smo pred tremi tedni pokazali s prstom na izkorisčevalce in hinavce, ki jih ni sram blatiči države in beračti v tujini za moko, dežne plašče, ure in svilene nogavice, čeprav imajo doma vsega dovolj in je veliko ljudi, ki bi bili zaslužnejši in potrebejši pomoći. Večina lovec na pakete se je potuhnila in stisnila glavo med ramena; mnoge je sram in se izgovarjajo pred znanci in prijatelji, da so dobivali pakete samo od žlaht. Drugi spet si izmišljajo pripovedke in tajijo svoje udeležbo pri nečedem početju. Ogromna večina ljudstva, vsak, kdor je pošten — pa jih upravičeno obosoja.

Pred tremi tedni je romal Dolenjski list od hiše do hiše v naših vaseh. Trigatev na Trški gori je minila v pogovorih o nesramnih »paketarjih«, marsikje pa so brali Dolenjski list sredi vasi na glas in se norčevali iz laživih, solzavih zgodbic nesrečnih »revežev«, ki imajo komaj po 15, 18 in še malo več hektarjev zemlje... Po izidu 38. številke se je cel kup ljudi uvrstil med stalne naročnike, precej Dolenjev pa je naročilo Dolenjski list sorodnikom v Ameriki, Kanadi, Argentini in drugih državah; ne manjka seveda tudi novih naročnikov iz številnih krajev v Jugoslaviji, marsikatera družina pa je naročila list sinu ali sorodniku, ki služi vojake.

Kakor je razveselij pojav, da raste od tedna do tedna tevilo naročnikov, tako je še več vredno ljudsko mnenje, o katerem smo v zadnjih tednih dobili veliko izjazz iz številnih krajev. Ljudje — razen prizadetih seveda — so glasno obsojajo zlagano, hinavsko dvojčino, umazano moralno in izkorisčanje verskih čustev v paketarskih namene. Mnogi naročniki so izjavili, da bi moralna ljudska oblast poklicati na zagovor vse tiste, ki so z lažnimi izmišljotinami blatlili ugled naše države v tujini. Mar ni sramotenje države kaznivo? Naročniki in bralcji Dolenjskega lista nam sporočajo nove primere izkorisčanja in »lova za paketi«, hkrati pa se zgražajo nad ljudmi, ki brez vsake človeške in narodne časti v isti senci prosjačijo za rožni venec, hkrati pa obrekajo sosedne in znanze ter berajoči za moko, oblike in drugo blago, pri vsem tem pa skrbno molčijo, koliko tega imajo sami doma. Zdaj, ko se morada ne bo obnesel več dosedjanji naslov bogate stetke iz Amerike, so na vrsti nove žrtve. Ze romajo iz rok v roke novi, »strgo zaupni« naslov neznančev v daljni Ameriki, ki naj bi pomagali »dolenjskim revežem«. Micka ga pove samo Francki, Francka samo Spelci in ta spet samo svoji edini in najzvestejši prijatelji Jožef — vrsta je sklenjena, teren pripravljen. Spet se lahko začne stara pesem:

»Dragi mi nepozabni dobrotniki! Tu je tako hudo življene, da ni za obstat... Ničesar nismo, toča nam je vse potolka, za birmo pa imam tri otroke, ki nimajo nič za oblec... Najstarejši sin jih ima že 18, pa nima nič za cerku, pa bi tako rad hodil k maš... Pošljite nam kaj, za božjo voljo vas prosim, saj kar boste meni dali je tako kot da bi dali na oltar... In tako dalje in dalje. Nekaj vzorcev za proslje je objavil Dolenjski list v 38. številki. Včasih se obnese obrazec iz Jurne vasi, drugič spet je primernejši model z Daljnega vrha. Kjer ne pomaga ne prvi, ne drugi, se obrni na »obrazec Stopice 1951«. Poglejmo si danes te-

»Spoštovani!«

»Najlepše pozdrave! Za vse. Ze sem enkrat pisala Da sem vdova bolna imam skeplni revmatizem, nemorem hoditi s palico in ne delati otroci so še majhni je res hudo je revšna sem že dolžna 12.500 dinarjev. Me vse boli saj veste da je hudo otroci so tudibolehni posebno pa Lojska.

Prav lepo prosim, če bi mi mogli kaj pomagati Mi ni lahko mi je teško od vsega človeka srce boli ko bi imela še moža nebi bilo toliko gorja.

pri vsem tem pa se še tolažijo z odpustki in odvezami? Nekoč sem bral, da mlinarji že po starem svetem pismu ne bodo mogli biti zveličani, kako pa jim bo sele zdaj, ko prodajajo ameriško moko siromakov po 180 in 200 dinarjev? Toda mlinarji računajo s spovednico, češ, saj bom šel k maši in spovedi, pa bom vseh teh črnih skrbi spet prost.

Zdaj šele razumem, da imajo vti ljudje, ki lažejo, a redno hodijo v cerkev, izredno slabo vest in črne duše.

*vol porjano in tudi morja so
ni v vojski ubili. Se danes nema
mo svoje huse in imam 5 otrok
naravnici je star 11 let eden se
oceta ne porus bil je rā vognu ko
je tē moč umor redy smo v dolini*

Polna zlaganega tariantja so pisma dolenjskih lovec na pakete

Pošljite kaj obleke za zimo, obutve ali rjuhe, plahlo, brisačo moke kar morete saj vse prav pride za sirote Uboge vbove kako trpimo zakaj tega smo tudi potrebne saj smo tudi še marsikaj.

Vse pozdravljam z odličnim spoštovanjem Marija Vidic, Hrib 4 Stopice Novo mesto.

Pomagajte mi če morete Kar bo vse prav pride Mi pa bomo molili za vas pomagaj Sv. Peter in Pavel in Sv. Jožef in Anton, da ne bi zmrznili, da ne bi bili bosi kobo sneg, Bog pomagaj.

Marija Vidic, Hrib 4, Stopice Novo mesto

Torej, če ne pomaga nihče drugi, bodo pomagali vsi svetniki, da ne bi po zimi vse pomrznilo. Tako je pisala Marija Vidic s Hribja — in nikam drugam, kakor prav na jugoslovansko veleposlanstvo v Chicago. Naše veleposlanstvo v Ameriki pa seveda nimača za zbiranje paketov. Marija Vidic je res revmatična kakor mnogo drugih ljudi v naših krajih, a ima vendarle lepo posestvo 8 in pol hektarja veliko, hišo, mož je padel v vrstah bele garde, redi pa 2 kravi in 2 prašiča. KLO je predpisal celo manj obvezne odaje kakor bi jo posestvo moral imeti po svoji orni zemlji. Ima tudi vinograd, ki bi ji lahko vrgel na leto najmanj 1500 litrov vina, a ni v redu delovan. Pri delu bi ji lahko pomagali sorodniki s Gornje Težke vode, skratka — vzroka za prosjačenje tudi Marija Vidic nimal. Pisala pa je tudi Luka Gregorčič in morda še kam, karok mnogi drugi dolenjski loveci na pakete, ki so si izbrali v Ameriki med našimi izseljencji kar po več molznih krov.

Kaj mislij o nesramnih hinavcih in obrekovalcih naši poštni ljudje, naj pove pismo, ki smo ga dobili od naročnika S. J. iz okolice Novega mesta. Tovarš S. J. nam je pisal takole:

»Prav je, da sta razkrinkali umazance, ki se hlinijo in na račun vere, odveze ter odpustkov lažejo v pismih celo v Ameriko. Taka nesramna hinavčina in laž se lahko skriva samo v pokvarjenih ljudeh, ki špekulirajo s svojo vestjo prav tako kakor z odpustki. Ali ne hodijo ti svetohlinci v cegkev samo zato, da skrivajo svoje hudojibe in počenjajo najgrše umazanje,

Vse njihove zlagane molitve in odpustki pa jim ne bodo nič pomagali. Vse take lažnivce v hinavce, ki tako nesramno ogovarjajo našo ugledno državo, pa je treba tudi pošteno kaznovati, da jih bo prešlo obrekovanje. Naše ljudstvo ne more dovoliti, da bi ti hinavci ostali oprani samo z odpustki favrovčev, temveč da jih ljudska oblast kaznuje tako kakor zaslužno.«

Podobnih izjav imamo veliko. Ljudstvo je z njimi dovolj jasno odsodilo vse tiste, ki so lagali in pisali po pakete, pa jih niso potrebeni z njimi vred pa tudi tiste, ki so jih vzgajali v hinavčini, svetohlinstu in jih učili, da »odpustek in skesanica izpoved« izbriseta krvido in njene posledice.

V KOCEVSKEM OKRAJU PREDVAJAJO ZDRAVSTVENE FILME

Ekipa, ki predvaja zdravstvene filme po kočevskem okraju, je pred dnevi obiskala tudi Ribnico. V Mladinskem domu se je zbral precej poslušalci, ki so dobili brošuro »Zatrimotifus«, pred predstavo pa je krajevni zdravnik dr. Oražem razložil vsebino štirih filmov. Najzanimivejši je bil film o preprečevanju tifusa.

Sobotni koncert orkestra je 6. t. m. zaključil proslave Novega mesta na čast 400-letnice slovenske knjige, hkrati pa je bil tudi uvod v novo sezono kulturnih prireditvev leta 1951-52. Uvodno besedo je kakor na obeh ostalih prireditvah spregovoril tovarš Severin Salig, ki je ponovno postavil pred obiskovalce svetal lik Trubarja in njegovih soborcev, ki so vsejali seme pisane slovenske besede v plodnina tla. Orkester SKUD je nato izvajal odlomke iz del Mozarta, Čajkovskega, Nesvadbe, Donizetti, Drdile, Lannerja in Rossinija, baritonist tov. Ferdo Gernedl pa je ob spremljavi tov. Staneta Finka zapel tri Barletove pesmi.

Drobine iz dolenjske popotne mathe

Spet se moram opravičevati za štirinajstnevni molk. Zadnjic me je dajal revmatizem, zdaj pa paketna mrzlica. Pravzaprav je nova ameriška bolezen davila druge, jaz pa sem jih moral obiskovati, tolaziti, jim pomagati, skratka, dva tedna sem pošteno delal. Obletel sem velo Podgorje, tja do Straže sem tekal in nazaj na Kamence in Daljni vrh, pa čez Trško goro v Ždinjo vas in spet v preljudi Bršljin, pa na Dolž, v Stopice, v čudežno Koroško vas, nesrečni Slatnik in tako naprej in naprej brez konca in kraja.

Koliko revščine, koliko gorja! Vse je nago, lačno, boso, noseče, bolano, vse ima na kupu otrok, kdo pa jih ima premalo, si jih sposodi drugje, same da lahko pošiljajo slike »nesrečnih, revnih in razigranih dušic, ki ne morejo k birmi« bogati tetki v srečno deželo tamdale prel morja... Res, res, težki časi so prisli, kdo jih ne bi potožil žlahti in stricu v Ameriko? Cepav imam 18 hektarov zemlje in doslej v življenju še nikoli nisi bil lačen, niti nag, pa se ti vendarle nasmeji srček, ko jo primah recimo na lepi Daljni vrh poštar z debelim pismom, za njim pa se privali po hribu nasmejan, okrogložen in trdn prepasan paketek. Kaj zato, če imaš polno omaro oblek, za kakšen dežni plášček, ponošeno, čeprav še vedno novo obleko in za šolne se že še najde prostor... Pa tudi lonci in domačo mastjo in vreče moke se v shrambi vlijudno stisnejo v kot, če se privali k njim žakejček »ta buli« moke iz obljubljene dežele. Saj se poznamo, ali ne?

Vidite, tako se mi je godilo! Na vse strani so me klicali paketarji na pomoc in prosili, naj za božjo voljo molčim, ker so tudi Kocjanovi, pa Mežnarjevi, pa Hudobivnikovi, Gladovnikovi in ti in ti dobitovali debele pakete in da mi bodo še kaj odstopili, samo naj držim lepo jezik z zobmi. Kaj vse sem videl, kaj vse zvedel v teh dnevh! Na Dalnjem vrhu so pred obiskom Amerikanke hitro skrili bele rjuhe in odeje na podstrešje, po posteljah pa pogrnili stare cunje in vreče. Na Kamencu je neka »suboga« družina pričakala bogato tetko s paternošči in bukvicami v rokah, potem pa so jo vso oblikali, tako radi imajo njene pakete, ne, ne, oprostite, tako ljubijo njo, svojo dobrotnico... V srcu so se mi zapiseli tudi bogati rewezi v neki drugi hiši na Kamencu, ki so po večerji molili za pakete. V sveti zbranosti so žebral: »...ki si za nas gajžilan bil, ki si nam veliki paket postal, o, da bi se spet kmalu oglašl...« Ljudje v naših krajev so usmiljeni. »Revežem« v Koroško vas so pisali iz Ljubljane že več pisem in dopisnic, v katerih čestitajo k sodobnim čudežem. Nekaj pisem so mi »reveži« sami pokazali, ko sem se jim v šali predstavljal za strica iz Ame-

rike. Tako ganljiva so, posebno v zadnjih stawkah, da jih kar ne upam zapisati...

Oni dan sem jo mahal s Podgradja proti mestu, pred menoj pa sta drobili pot pod nogami dve ženični in takole modrali:

»Ti hudičevka si uržah, da je to usevun pršlo! Ti si bla men foš, de b jest še kej ne dabila, pa si pisala de jest nejsem potreblja, de se ti bu potrebna, pa maš še velk več grunta kokra ga mamo mi. Ti b bla samo za sebe fehtala, pa nab to vun pršlo, zdej je pa taka rej, de še u cirku ne upam, če mam prov nov patnošter in bukovce...«

Soseda ji ni molčala.

»I kej boš mene uržah dejala, sej si vunder ti tapri pisala, jest sm že polej pisala k se že ti paklc dabila, pa m nis atla dat mau cukra in kofeta, s ga raj po črn borz prodala pa še paklce od svoje žlahte dabivaš.«

»Ankrat sm ga pa rejs dabila, pa to teb nč mar!«

»Pa no anga, cela rajda jih je, pa toku požrešna, de s šla tud kje pisat po cuker in moko in drugo rej, suje žito s pa Basancem prodala in u mejst ga nosiš na plac kokr jest...«

»Le mauč, ti se boš že sama zagavarjala, jest se bom pa sama. Ce je pa tu kakšen greh, bom pa za pokuro zmolila en rožni venc pa za odpustke bom šla prosit...«

»Ce boda tu gspud zvejdli, tud odveze ne bodo dali kar toku, jih je, pa boš mogla pusebi prost za odveza. Sej vedo, de s toku požrešna, de tud enga ocenja ne prvoši preveč u nebess in de samu zato na patnošter moliš, de ne b kak svetni preveč dobiu...«

»Le mauč ti, nej bo kokr če, dabila sm pa le po če bo bug dau pa bom še kej dabila, če ne od drgot pa od suje žlahte...«

Pri Težki vodi sem ženični prehitel in se jima nasmejal:

»Škoda, tetki, da ni več svetopisemskih časov! Takrat so sejmarje iz templjev z biči gonili, vas bi bilo treba pa s koli zaradi hinavščine in laž!«

Debelo sta zaziali, meni pa se je mudilo domov. Čakal me je kup pošte. V oči me je zbrida najprej velika kuverta z Dvorom. »Protestiram,« so mi v njej pisale tovarische z Dvorom, »proti čudežu, ki se je zgodil administratorju našemu KLO in odločno zavračamo vsako krvido ali najmanjši sum, da bi bile me soudeležene pri očetovstvu. Vsakršno namigavanje na očetovstvo bomo sodno preganjale...« Pismu pa so priložile še prošnjo ostalih Dvorčanov, naj bi v sanatoriju za Krko skrbno pazili na nosečega administratorja, da ne bi prišlo do splava.

Nekdo mi je postal več ugank. V eni pravi takole: »Kaj je nemogoče?«

Se besedico iz Metlike. Zadnja številka Invalidskega vestnika očita Metličanom, da niso letos plačali niti dñaria članarine. Tajnik invalidov, tov. Skof Jože pa dokazuje s potrdili, da so letos odražali 9. januarja 4996 din, 24. avgusta 2126 din in 17. septembra 2700 din. Ali ni kaj obtičalo v Crnomelju? Crnomeljci jo radi zagođajo Metličanom, dohiteli pa jih ne bodo! V Metlike so napredni; zdaj bodo vzpostavili letalsko zvezo z Gabrovcem, ker je cesta vedno slabša, blizu Metlike pa nastaja vsaka jesen pravcov morje na cesti. Ce bodo Gabrovčani uresničili grožnjo in del ceste popravili sami, potem z letalom seveda ne bo nič. Pa prihodnji spet kaj!

Janez Popotni

Novo mesto je proslavilo 400-letnico slovenske knjige

Udeležba na vseh treh prireditvah je bila malce izpod povprečja lanske sezone. Pripisati jo je treba začetku letosnjih prireditiv, hkrati pa tudi na slednjemu perečemu vprašanju, ki ga že lani novomeški sindikati in vodstva podjetij ter ustanov niso zadovoljivo rešila: veliko več zanimanja kot doslej morajo pokazati za kulturne prireditve v vseh vrst, za predavanja Ljudske univerze in podobno, delavci in nameščenci Novega mesta. Dolžnost sindikatov, da pomagajo svojem članstvu v vsestranski vzgoji ter da mu vzbujajo zanimanje za kulturno dogajanje in prireditve vseh vrst, ni ena izmed najmanjih, temveč najpomembnejših našlog naše delavske organizacije.

V soboto zvečer nam bodo zapeli koroški pevci

Dobro nam je še v spominu nepozabni večer naših slovenskih pevcev iz sončnih Radiš nad Celovcem, ki so na letos spomladi obiskali in nam zapeli vrsto svojih prelepih, občutkov in doživetij polnih pesmi. Obnovili so stare vezi Novega mesta in Dolenjske s Koroško, s pesmijo pa so nam izpričali, da so in bodo vedno ostali Sloveni. Kdor jih je slišal, ne bo pozabil ganotja, ki so ga zapustile njihove pesmi v naših srčih.

V soboto 13. oktobra bo obiskalo Novo mesto in kmetijsko šolo na Grmu vse skupino koroških Slovencev, bivših gojencev naše daleč po domovini znamene šole naprednega kmetijstva. Z bivšimi učenci grmske šole potuje tudi poveljski oktet, ki ga vodi centralni zborovodja Prosvetne zveze za Koroško tovaris Zdrav